

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnea, P. Petringenar, I. Pitic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului d'actice, iar pentru comitele școlare și partic. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Desființarea analfabetismului.

Ministrul internelor, dl. *I. G. Duca*, în vorbirea sa la Iași a arătat munca pentru stârpirea analfabetismului ca pe o operă a guvernului actual.

Rămânem plăcut surprinși de această declarație. Iată, în sfârșit s'au sesizat și alți miniștri, pe lângă dl' ministru al instrucției, de opera învățătorilor și această interesare nouă ne dă impuls pentru a căuta noi surse de energie, și tot ce dorim e: cuvântul, trup să se facă să vedem la opera mare culturală pe toți aceia cari poartă în suflet dorința de propășire.

Cuvintele dlui ministru le săpăm adânc în noi să nu se șteargă decât odată cu îndeplinirea operei.

Nu ne este permis să ne cuprindă vâlul unui scepticism experimentat, marea operă culturală, bunue mare al acestui popor va trebui odată să se reverse din belșug. S'au discutat atâta metodele, cadrele există, avem totul pregătit, ce lipsește e însuflețirea care trebuie alimentată de sus în jos, și nu numai de a dreptul cu beneficii materiale ci cu căldură sufletească,

care nu-i de ajuns să o dea ministerul instrucțiunii ci să vie ca acum cel al internelor, al agriculturii, al cultelor (? !) al războiului etc. Cu cât se atașază mai multă lume cu atâta se învederează ponderozitatea chestiunii.

Toma Cocișiu.

Gimnastica.

Scopul urmărit prin gimnastică este de a desvolta forțe musculare și toate părțile corpului într'o proporție armonioasă: să facă pe om mai rezistent contra boalelor — cari sunt cu miile — adică a-i conserva și a-i întări sănătatea.

Puterea întăritoare a gimnasticeii a fost cunoscută și foarte mult apreciată la popoarele mai vechi, Grecii și Romanii. In toate școalele acestor popoare, gimnastica ocupa locul cel dintâi. Și cu drept cuvânt. Puterea de vitalitate și frumseța corpului (insușiri de ale Romanilor) erau datorite gimnasticeii. Romanii sau Grecii nu puteau înțelege educația morală fără a fi făcută cea fizică. Intre poporul Roman nu vedeai oameni piperniciți sau debili fizicește: aceasta datorită gimnasticeii împreună cu igiena.

In școalele grecești, paralel cu exercițiile fizice mergeau și exercițiile inteligente. Publicul mergea la serbările date de școale pentru a vedea lupte între oratori, lupte și exerciții mentale, dar mai ales mergea pentru a putea admira exercițiile gimnastice precum: salturi, curse și lupte.

Jocurile Olimpice nu erau altceva decât exerciții de gimnastică împreună cu exerciții intelectuale. Aceste jocuri aveau un răsunset așa de mare in popor încât nu puteai găsi un singur grec care să nu fi asistat de mai multe ori la asemenea jocuri. Din toate părțile Greciei alerga publicul ca să aplaude pe atletii forței fizice, pe atletii geniului și poeziei. In această ocazie poezii și literații Greciei își făceau cunoscute operele lor. Se zice că Herodot tot la un joc olimpic și a făcut cunoscut marea sa istorie în fața Grecilor.

Școalele Romanilor se deosebiau de ale Grecilor cu toate că tot dela ei le-au împrumutat. Din școalele grecești Romanii au ales numai partea fizică Școala lor care se numia Gimnasiu nu avea alt scop decât de a forma oameni sănătoși și puternici și atleți (gladiatori) cari distrau publicul.

Biruințele și victoriile Romanilor era urmarea forțelor fizice și sănătăței cu care erau inzestrați. Chiar dacă natura ar fi fost

vitregă cu ei în ce privește partea fizică încercau pe toate căile educației profilaxia părții debile și . . . trebuie să mărturisim că reușeau de cele mai multe ori.

La Greci luptele fizice erau acompaniate și de lupte inteligente pe când la Romani erau mai mult lupte fizice de gladiatori și lupte în războaie.

Odată cu descoperirea explosibilului s'a schimbat și tactica războaelor. Prestigiul gimnasticii a scăzut foarte mult. De unde înainte aceia erau învingătorii, cari dovedeau o musculatură mai mare și o putere fizică mai pronunțată acum aceia sunt mai tari cari sunt mai ageri la ochi; nu mai trebuie să lupți cu inamicul corp la corp; îl ucizi dela distanță.

Acum e mai de preferat în lupte un țintaș bun decât toț gladiatorii din Roma.

Așa dar școalele noastre sunt cu totul schimbate în privința gimnasticii.

Profesiunile și ocupațiile oamenilor sunt de două feluri: unele cari cer o cheltuială mare de forțe fizice, iar altele cer o mobilitate permanentă: cele dintâi întăresc corpul iar celelalte îl atrofiează.

Oboseala iarăși e de 2 feluri: una cauzată de excesul exercițiului (în grad mai mare surmenaj), iar alta cauzată din lipsă de exercițiu. Prima oboseală se repară repede prin puțină odihnă și somn; cea de a doua se repară prin deprinderea exercițiului, prin mișcare — de aceia victimele acestei oboseli simt nevoia de mișcare—. Acestor victime gimnastica este chemată să aducă mari și reale servicii.

Gimnastica aplicată metodic și igenic fără indoială că va contribui în mod simțitor la sănătatea și puterea de vitalitate a oamenilor. Din nefericire prea puțini unt educatorii, cari înțeleg și știu aprecia acest nesecat izvor de sănătate și putere. În general vorbind se ocupă numai de spirit, iar fizicul este neglijat. Creerul se silește la o muncă excesivă, pecând corpul este strivit.

(E de știut că, dacă nu vom avea de grije să se desvolte armonic fizicul cu intelectul, una va strivi pe cealaltă) Creerul desvoltându-se prea mult în proporție cu corpul, dă loc la boale nervoase de care nu ne putem plânge că sunt puține. Apoi vigoarea corpului nefiind alimentată, scade din ce în ce, caracterele și talentele se rădesc.

Se pare că educația de azi tinde să facă un corp format numai din creer și nervi . . .

Ar fi de dorit ca gimnastica să fie considerată ca una dintre cele mai însemnate arte, care contribue la ameliorare vieții omenești. În fiecare școală să se introducă gimnastica

într'un mod mai temeinic. Fiecare învățător să se nizeze a avea câteva aparate gimnastice în curtea școliei, cari sunt așa de ieftine și aduc un rezultat atât de mare și frumos.

Cetea, Februarie 1927.

Augustin Șuleu.

Originea cuvântului „bisect” sau „visect”.

Știm cu toții, că anul *bisect*, sau „visect”, cum zice poporul, are 366 zile și că aceasta a 366-a zi, este intercalată la luna Februarie. Știe toată lumea, că tot al 4-lea an e bisect; prin urmare, toți anii trecuți și viitori, divizibili cu 4, au fost și vor fi ani bisecți. Anul 1928, făcând parte din categoria de mai sus e și el an bisect.

In cele ce urmează, vreau să arăt, *care este originea cuvântului „bisect” sau „visect”*

Știm, că strămoșii noștri, au fost mândrul, viteazul și puternicul, în același timp și cultul *popor roman*.

Romanii folosiau și cuvintele: *călindar* și *bisect*. Anume: Romanii aveau obiceiul, ca la începutul fie-cărei luni, să cheme poporul la adunare. Aceasta primă zi, a luni, o numiau „*calendae*”, iar împărțirea anului în luni: „*calendarium*”. Luna se împărțea în 3 părți neegale și se numerau retrograd.

Aceste 3 părți ale luni le numiau: „*calendae*”, „*nonae*” și „*ide*”. „*Calendae*” erau începutul fie-cărei luni. „*Nona*” era ziua a 7-a ori-a 5-a dela „*Calenda*”. „*Nona*” era ziua a 7-a pentru lunile: Martie, Maiu, Iulie și Octomvrie, iar a 5-a zi, pentru celelalte luni. După 6 zile dela „*nona*”-e, urmau „*ide-le*”. „*Id-le*” începeau la 13 Ianuarie; deci ziua de 12 Ianuarie se numia: *pridie idus* — o zi înaintea *idelor* — ziua 11 Ianuarie era a 3-a dela *ide* — *terțio idus* —, 10 Ian. a 4-a — *quarto idus* și așa mai departe, pentru 9, 8, 7 și 6 Ianuarie; adecă *quinto*, *septimo*, *octavo* — *idus*. Ziua de 5 Ian. era a noua — *nona* — Socoteala retrogradă se făcea în raport cu „*calendaele*” luni, ce urma.

Socoteala, deci, se făcea așa :

28	Februarie	se	numia	<i>pridie</i>	<i>calendas</i>	<i>Martias</i>
27	”	”	”	<i>tertio</i>	”	”
26	”	”	”	<i>quarto</i>	”	”
25	”	”	”	<i>quinto</i>	”	”
26	”	”	”	<i>sexto</i>	”	”

Cum se vede, ne apropiam de originea cuvântului *bisect*. Ne-o anunță ziua *24 Februarie* numită *sexto*, calandas Martias.

Mai târziu, când Iuliu Cezar a reformat calendarul roman, așa fel, ca 3 ani să aibă 365 zile, iar al 4-lea 366 zile, luând în socoteală și sfertul de zi, cu care anul solar e mai mare, ca anul civic — de pe pământ — de 365 zile. Aceasta a 366-a zi, a hotărît să se pună după 24 Februarie, respective *24 Februarie să se socotiască 2 ori* — numărându-se de 2 ori —, zicându-i la cea de a 2-a 24 Februarie: *bisexto calendas Martias*, adică a 6-a zi de 2 ori — încă odată — înaintea calendelor lui Martie. Aceasta e originea cuvântului *bisect*.

Am scris prezentul articol, după indicațiile publicate de prof. G. Nichifor, în unul din nr-ii revistei: „Ziarul științelor și al călătoriilor.”

Cred, că e bine să știm și noi acest lucru.

Ion Aldea.

Eugetări pentru învățătorii tineri, potrivite și pentru cei mai bătrâni.

Culese de Dr. Spicuitar.

Tinereța e dimineața vieții. Dimineața se simte omul mai puternic, mai bine dispuns, creierul mai odihnit. Ei bine, greșit face cel care trândăvește și doarme dimineața, în loc să munciască. Criminalul, este acela care să ocupe tocmai în dimineața vieții sale cu lucruri nedemne, cu vorbe obscene. Dimineața, tinereța este quintesența vieții. Să profităm de ea.

Schoppenhauer.

Nu se poate face nimic mare pe lumea asta, fără un efort tenace, susținut considerabil.

Șt. Bezdechi.

Exemplul rău este otrava cea mai puternică pentru tineret.
Amiel.

Totul în om este obișnuință: cinste ca și necinste.

Metastasia

Tot ce e frumos și măreț, e greu de înfăptuit.

Șt. Bezdechi.

Obiceiurile rele, viciile, sunt ca și bolile trupești. Este mai ușor a le preveni decât a le vindeca.

Franclin.

Respectați și mentineți entuziazmul pentru tot ce este frumos, drept și adevărat.

Ghateaubriand.

Știință fără conștiință e ruina sufletului și nu are nici-o valoare.

Rabelais.

— Tu poți împiedeca pe un om să nu fure, nu-l poți opri însă de a fi un hoț.

— Te plâng de nedreptățile din lume și uiți că prin tăcerea ta și pasivitatea ta contribuești la menținerea acelor nedreptăți.

Arthur Schnitzler.

„Drag popor vreau să te ajut!”

Pestalozzi.

A face teorie e a gândi ori a exprima gândirea asupra proprietăților lucrurilor, asupra relațiilor dintre ele ori asupra regulilor de urmat în diferite împrejurări.

Iar practica e aplicarea teoriilor, aplicarea cunoștințelor prin mișcări, utilizarea cunoștințelor ca mijloc pentru atingerea scopurilor.

Teoria e fapt mintal.

Practica e numai mișcarea, condusă de faptul mintal.

Eug. Speranță.

Ațiunea care nu se conduce de un gând (deci de o teorie) nu e decât o ațiune inconstientă, oarbă, ca aceia pe care o face arcul încordat când se destinde.

E. Speranță.

Desigur, teoria nu face singură, prin sine nimic dacă n'o aplici. Ea conduce, nu execută — după cum practica execută, nu conduce.

E. Speranță.

Cărți și Reviste.

A apărut în editura Casei Școalelor

„**Comoara**“ povestire localizată după H. Zschokke de **Șt. Negulescu**, inspector școlar, un volum de 206 pagini și cu numeroase ilustrațiuni, al cărei erou este un învățător. Acesta în curs de 25 ani, preface satul său, foarte sărăcăcios la început într'o adevărată comoară. Recomandăm cu toată căldura cartea aceasta dlor învățători, cari vor găsi în ea frumoase pilde de urmat și puternice indemnuri de muncă pentru luminarea și ridicarea poporului. Cartea se poate procura dela Cooperativa Învățătorilor Aiud. Prețul 35. Lei.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.

No. 505—1928.

În conformitate cu ord. No. 5524—1928 al Cercului de recrutare Alba-Iulia invităm pe toți domnii învățători din județul nostru cu gradul de *ofiteri*, să-și vizeze carnetele la suszsisul cerc până la 1 Martie a. c. contrar se vor aplica față de dânsii sancțiunile cuvenite.

No. 459—1928.

Ministeru Instrucțiunii Publice, cu ordinul No. 12613, a. c. ne recomandă pentru cursul primar superior, manualele:

1. Agricultura Practică pentru clasa V. al cărei cost este de **Lei 40.**

3. Legumicultura, Pomicultura și Viticultura, pentru clasa VI, al cărei cost este de **Lei 50.**

Ambele lucrări întocmite de Dl. **D. G. Vasiliu**, Agronom, inspector G-ral, în conformitate cu programa analitică și aprobate de Consiliul Permanent,

În caz că aveți nevoie, vă puteți adresa la autor, **Calea Moșilor, 192** sau la Editua „**Cultura Națională**” Str. Paris No. 1 București, și vi se va expedia contra ramburs.

Revizor, M. Sasu.

Poșta Redacției. Dlor *Nicolae Lulu* și *Henția Sever* în Răhău. Răspunsul dat dlui inv. *Ilieșcu* din Săsciori, pe care l'am publicat în Nr. trecut al revistei, vă sună și *DVoastre*. Dacă nici *DV* nu veți fi convinși după acest răspuns, că adică tot se cuvine să dați ceva pentru cămin, atunci Vă rugăm a scria din nou dlui revizor și o să Vă satisfacă imediat cererea.

Poșta Administrației. Dș. *Sava Maria* conduc. în Răhău. Contăm plătirile făcute la revistă în senzul arătat de *DVoastră*, introducând adică între plătitori și pe dș. inv. *Lucreția Floca*, care este rugată acuma ca să Vă restituie suma de 150 lei, pe care din eroare v-am încassat-o de două ori. Dș. *Marcu Ana* conduc. în *Alba-Iulia*. De aci vi-se trimite revista regulat. Cereți dela oficiul postal, ca revista să vi-se aducă la locuință iar nu la școala primară de acolo. Nrii ce vă lipsesc o să vi-i trimitem. **Comitetului școlar în Tărtăria.** Abon. pentru com. școlare face 180 lei anual. Azi am primit dela *DV* numai 150 lei; vă rugăm deci binevoști a ne trimite și restul de 30 lei.

ȘTIRI.

* **Rugăm a ni-se achita de către toți abonamentele restante și curente.**

* Ministerul instrucțiunii a dispus ca și membrii corpului didactic primar cari au fost detașați la oraș (pentru că aveau în oraș soțul sau gospodăria) să aibă dreptul de a se prezenta la examenul de definitivat.

Deasemenea acei din categoria de mai sus cari au depus examenul de definitivat ministerul le validează acest examen.

* *D. Iulian Anghel* inv. dir. în Cricău e trecut pe ziua de 1 Aprilie a. c. la penzie.

* **Conform ordinului ministerial No. 22313—1928 examenul de definitivat s'a amânat pe ziua de 15 Martie a. c.**

A VIZ!

Domnii învățători din plasa Uioara sunt rugați, când își ridică salarele, să dea pela dl. director Grigorie Ursu și să achite dânsului abonamentul la „Amicul Școlii” și taxele la cămii și asociația de înmormântare, fiindcă pe dânsul l'am autorizat cu încassarea acestor sume.